

IV Zakres wiedzy i umiejętności z poszczególnych przedmiotów

Zakres wiedzy i umiejętności oraz proponowanej literatury na **I stopień** został opracowany przez szkolną komisję konkursową zgodnie z § 6 regulaminu konkursu.

JĘZYK POLSKI

Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego dla uczniów Szkoły Podstawowej w Pilchowicach

Zakres wiedzy i umiejętności oraz proponowanej literatury na I stopień został opracowany przez szkolną komisję konkursową zgodnie z § 6 regulaminu konkursu.

I. Cele konkursu:

1. Poglębianie wiedzy i umiejętności.
2. Pobudzanie twórczego myślenia.
3. Rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów.
4. Rozwijanie umiejętności stosowania zdobytej wiedzy w praktycznym działaniu.
5. Wdrażanie do samokształcenia i podejmowania odpowiedzialności za własny rozwój.
6. Stwarzanie uczestnikom konkursu możliwości prezentacji uzdolnień i samorealizacji.
7. Motywowanie szkół do podejmowania różnorodnych działań w pracy z uczniem zdolnym.
8. Promowanie pracy szkoły.

II Zakres umiejętności:

I stopień obejmuje następujące treści:

1. Czytanie ze zrozumieniem różnych tekstów kultury.
2. Analiza i interpretacja utworów literackich oraz innych tekstów kultury z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Wykorzystywanie podstawowej wiedzy o języku – znajomość pojęć oraz terminów służących opisywaniu języka i komunikowaniu się ludzi.
4. Tworzenie wypowiedzi pisemnej na określony temat.
5. Umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.
6. Wykorzystywanie elementów retoryki do tworzenia wypowiedzi pisemnych.

III Zakres treści:

Motto: Kto kocha swój kraj, ten zawsze znajdzie w nim piękno.

1. Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- 1) Określa: a) tematykę oraz problematykę utworu; b) nadawcę i odbiorcę (adresata wypowiedzi).

- 2) Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze.
- 3) Wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki (główne, poboczne), postacie (pierwszoplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami.
- 4) Rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach.
- 5) Określa funkcje elementów konstrukcyjnych utworu literackiego, w tym: tytułu, motto, puenty.
- 6) Przedstawia własne rozumienie utworu i uzasadnia przyjęte stanowisko.
- 7) Wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach.
- 8) Objasnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach.
- 9) Rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy, przypisuje utwór do rodzaju literackiego.
- 10) Rozróżnia gatunki epiki, takie jak : powieść, opowiadanie, nowela.
- 11) Określa cechy powieści: obyczajowej, współczesnej, młodzieżowej.
- 12) Wyodrębnia obrazy poetyckie w utworach lirycznych.
- 13) Charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów.
- 14) Wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren.
- 15) Wyróżnia rodzaje rymów: męskie, żeńskie, parzyste/sąsiadujące, okalające, krzyżowe.
- 16) Omawia budowę wiersza, rozróżnia wiersz wolny i biały.

2. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- 1) Rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące.
- 2) Rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe.
- 3) Buduje wskazane w punktach 1) oraz 2) wypowiedzenia i je przekształca.
- 4) Rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy.
- 5) Wskazuje i tworzy różne typy podmiotów i orzeczeń, przydawek, dopełnień i okoliczników.
- 6) Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy i określa ich funkcje składniowe w wypowiedzeniu.
- 7) Rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego odmiennych części mowy.
- 8) Stopniuje przymiotniki i przysłówki.
- 9) Stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych.
- 10) Odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”).
- 11) Rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, tworzy je oraz określa ich funkcje w tekście.
- 12) Poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym

3. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- 1) Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie.
- 2) Redaguje wypowiedź w oparciu o podaną lekturę oraz własne doświadczenia czytelnicze.
- 3) Stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję.
- 4) W sposób rzeczowy argumentuje swoje stanowisko, zgadza się z cudzymi poglądami lub z nimi polemizuje.

- 5) Odróżnia argument od przykładu.
- 6) Funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne.
- 7) Wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach, w tym zasady ortografii i interpunkcji.

IV. Proponowana literatura:

1. Podręczniki do języka polskiego ustalone na II etap edukacyjny lub inne dostępne źródła.
2. Henryk Sienkiewicz, „Quo vadis”

JĘZYK ANGIELSKI

Zakres wiedzy i umiejętności Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Angielskiego

1. Posługiwanie się środkami językowymi (leksykalnymi, gramatycznymi oraz ortograficznymi)

ZAKRES TEMATYCZNY:

Człowiek
 Miejsce zamieszkania
 Edukacja
 Praca
 Życie prywatne
 Żywnienie
 Zakupy i usługi
 Podróżowanie i turystyka
 Kultura
 Sport
 Zdrowie
 Nauka i technika
 Świat przyrody
 Życie społeczne

ZAKRES ŚRODKÓW GRAMATYCZNYCH

PRZEDIMEK: użycie przedimka nieokreślonego, użycie przedimka określonego, użycie przedimka zerowego

RZECZOWNIK: tworzenie liczby mnogiej regularnej, tworzenie liczby mnogiej nieregularnej
 rzeczowniki policzalne, rzeczowniki niepoliczalne, forma dzierżawcza, rzeczowniki złożone

ZAIMEK: zaimki osobowe w formie podmiotu, zaimki osobowe w formie dopełnienia, zaimki one/ones, zaimki dzierżawcze, zaimki wskazujące, zaimki pytające, zaimki nieokreślone, zaimki względne, zaimki zwrotne, zaimki wzajemne, zaimek bezosobowy you

PRZYMOTNIK: przymiotniki dzierżawcze, regularne stopniowanie przymiotnika, nieregularne stopniowanie przymiotnika, użycie so, such, how, too, not enough i what z przymiotnikami, szyk przymiotników w zdaniu, przymiotniki złożone

LICZEBNIK: liczebniki główne, liczebniki porządkowe

PRZYSŁÓWEK: regularne stopniowanie przysłówków, nieregularne stopniowanie przysłówków, przysłówki czasu i miejsca, przysłówki sposobu, stopnia i częstotliwości
tworzenie przysłówka od przymiotnika, miejsce przysłówka w zdaniu

PRZYIMEK: przymyki miejsca, kierunku, odległości, przymyki czasu, przymyki sposobu, wyrażenia przymikowe

SPÓJNIK: Spójniki: and, or, because, if, unless, while, before, so, but, when, although, though, however, despite, as

CZASOWNIK: bezokoliczniki i formy osobowe, czasowniki posiłkowe, czasowniki modalne tryb rozkazujący, czasowniki regularne, czasowniki nieregularne, czasowniki wyrażające uczucia, emocje, upodobania, chęci, stany i czynności, konstrukcja „be going to”, konstrukcja „have to”, konstrukcja „would like to”, strona czynna, czasowniki złożone (phrasal verbs),

SKŁADNIA: zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące, zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące z użyciem czasów: Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Future Simple, Past Simple, zdania z podmiotem there, zdania z dwoma dopełnieniami, zdania współrzędnie złożone, pytania pośrednie, zdania warunkowe w 0 i 1 okresie warunkowym.

2. Rozumienie standardowych wypowiedzi pisemnych, np. napisów informacyjnych, listów, broszur, ulotek reklamowych, jadłospisów, ogłoszeń, rozkładów jazdy, instrukcji obsługi, tekstów narracyjnych, prostych artykułów prasowych, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ określanie głównej myśli tekstu,
- ✓ określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu,
- ✓ znajdowanie w tekście określonych informacji,
- ✓ określanie intencji nadawcy/autora tekstu,
- ✓ określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu),
- ✓ rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu,
- ✓ rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu wypowiedzi.

3. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, wiadomości, pocztówki, e-maila, opisu, listu prywatnego w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk i czynności,
- ✓ opisywanie wydarzeń życia codziennego,
- ✓ przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości,
- ✓ relacjonowanie wydarzeń z przeszłości,
- ✓ wyrażanie i uzasadnianie swoich poglądów, uczuć, emocji,
- ✓ przedstawianie opinii swoich i innych osób,
- ✓ przedstawienie intencji, preferencji i życzeń,
- ✓ przedstawianie zalet i wad różnych rozwiązań i poglądów,
- ✓ opisywanie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość,
- ✓ opisywanie doświadczeń swoich i innych osób,
- ✓ prośba o radę i udzielanie rady,

4. Reagowanie na wypowiedzi w formie tekstu pisanego, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ nawiązywanie kontaktów towarzyskich,
- ✓ rozpoczęcie, prowadzenie i kończenie rozmowy,

- ✓ stosowanie form grzecznościowych,
- ✓ uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień,
- ✓ prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego,
- ✓ proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji i sugestii,
- ✓ prośba o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia,
- ✓ wyrażanie swoich opinii, intencji, preferencji i życzeń,
- ✓ pytanie o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadzanie się, sprzeciwianie się,
- ✓ wyrażanie swoich emocji,
- ✓ prośba o radę i udzielanie rady,
- ✓ wyrażanie prośby i podziękowania oraz zgody lub odmowy wykonania prośby,
- ✓ prośba o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.

Zakres treści kulturoznawczych: **Wiedza o Stanach Zjednoczonych Ameryki (USA)**

Zakres treści:

1. Geografia Stanów Zjednoczonych np. położenie, krainy, ukształtowanie terenu (rzeki, góry itp.), klimat, katastrofy naturalne.
2. Fauna i flora.
3. Parki narodowe (Yellowstone, The Grand Canyon, Yosemite, The Everglades, Sequoia National Park).
4. Pierwotni mieszkańcy, pierwsi osadnicy.
5. Obecni mieszkańcy, najważniejsze miasta, języki.
6. Atrakcje turystyczne, słynne miejsca.
7. Instytucje.
8. Kultura i sztuka: - literatura np. wybitni pisarze i poeci, - teatr i kino np. Broadway, Hollywood, znani aktorzy, - muzyka np. znani wykonawcy, - wybitni naukowcy, podbój kosmosu, wynalazcy, - muzea i galerie, - media, - symbole.
9. Sport np. popularne dyscypliny.
10. Życie codzienne: - święta, festiwale i tradycje, - kuchnia.

Proponowana literatura:

1. Podręczniki do nauczania języka angielskiego dla szkół podstawowych dopuszczone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
2. Materiały tematyczno-leksykalne oraz do nauki gramatyki np.
 - M.Vince, Language Practice for First 5 ED, Macmillan, rok wydania 2014 i następne,
 - J.Dooley, V.Evans, Grammarway 4, Express Publishing, rok wydania 2013 i następne,
 - Praca zbiorowa, Angielski Najważniejsze idiomy, Edgard, rok wydania 2012 i następne; obowiązujący zakres: 1. Kultura i sztuka,
 - K.Wiśniewska, Angielski. Najważniejsze kolokacje, Edgard, rok wydania 2019, obowiązujący zakres: 1. Kultura i sztuka 2. Media. 3. Materiały krajoznawcze, np.:
 - Coleen Degnan-Veness with Chantal Veness The United States of America, Macmillan Readers, rok wydania 2025,
 - strona internetowa np. <https://www.kids-world-travel-guide.com/usa-facts.html>

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANYCH
NA I STOPNIU KONKURSU PRZEDMIOTOWEGO Z CHEMII**

DZIAŁ/TEMAT	Wymagania szczegółowe zawarte w treściach nauczania nowej podstawy programowej
Substancje i ich przemiany	
1. Zasady bezpiecznej pracy na lekcjach chemii	I. 2) rozpoznaje znaki ostrzegawcze (piktogramy) stosowane przy oznakowaniu substancji niebezpiecznych; wymienia podstawowe zasady bezpiecznej pracy z odczynnikami chemicznymi
2. Właściwości substancji, czyli ich cechy charakterystyczne	I. 1) opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami stosowanych na co dzień produktów, np. soli kuchennej, cukru, mąki, wody, miedzi, żelaza; projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których bada wybrane właściwości substancji I. 3) opisuje stany skupienia materii I. 4) tłumaczy, na czym polegają zmiany stanu skupienia
3. Gęstość substancji	I. 10) przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość i objętość
4. Rodzaje mieszanin i sposoby ich rozdzielania na składniki	I. 5) opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych I. 6) sporządza mieszaniny i dobiera metodę rozdzielania składników mieszanin (np. sączenie, destylacja, rozdzielanie cieczy w rozdzielaczu); wskazuje te różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielanie
5. Zjawisko fizyczne a reakcja chemiczna	I. 4) tłumaczy, na czym polegają zmiany stanu skupienia III. 1) opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka; projektuje i przeprowadza doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; na podstawie obserwacji klasyfikuje przemiany do reakcji chemicznych i zjawisk fizycznych
6. Pierwiastki i związki chemiczne	I. 7) opisuje różnice między związkiem chemicznym lub pierwiastkiem I. 9) posługuje się symbolami pierwiastków: H, C, N, O, Na, Mg, Al, Si, P, S, Cl, K, Ca, Fe, Cu, Zn, Br, Ag, Sn, I, Ba, Au, Hg, Pb
7. Właściwości metali i niemetalii	I. 3) opisuje stany skupienia materii I. 8) klasyfikuje pierwiastki na metale i niemetale; odróżnia metale od niemetalii na podstawie ich właściwości IV. 4) wymienia czynniki środowiska, które powodują korozję; proponuje sposoby zabezpieczania produktów zawierających żelazo przed rdzewieniem
Składniki powietrza i rodzaje przemian, jakim ulegają	

8. Powietrze – mieszanina jednorodna gazów	IV. 7) projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną; opisuje skład i właściwości powietrza IV. 8) opisuje właściwości fizyczne gazów szlachetnych; wyjaśnia, dlaczego są one bardzo mało aktywne chemicznie; wymienia ich zastosowania
9. Tlen – najważniejszy składnik powietrza	IV. 1) projektuje i przeprowadza doświadczenie polegające na otrzymaniu tlenu oraz bada wybrane właściwości fizyczne i chemiczne tlenu; odczytuje z różnych źródeł (np. układu okresowego pierwiastków, wykresu rozpuszczalności) informacje dotyczące tego pierwiastka; wymienia jego zastosowania; pisze równania reakcji otrzymywania tlenu oraz równania reakcji tlenu z metalami i niemetalami
10. Tlenek węgla(IV)	IV. 5) opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenku węgla(IV) oraz funkcję tego gazu w przyrodzie; projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać oraz wykryć tlenek węgla(IV) (np. w powietrzu wydychanym z płuc) IV. 6) opisuje obieg tlenu w przyrodzie
11. Wodór	IV. 7) projektuje i przeprowadza doświadczenie polegające na otrzymaniu wodoru oraz bada wybrane jego właściwości fizyczne i chemiczne; odczytuje z różnych źródeł (np. układu okresowego pierwiastków, wykresu rozpuszczalności) informacje dotyczące tego pierwiastka; wymienia jego zastosowania; pisze równania reakcji otrzymywania wodoru
12. Zanieczyszczenia powietrza	IV. 3) wskazuje przyczyny i skutki spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej; proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się „dziury ozonowej” IV. 10) wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza; wymienia sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami
13. Rodzaje reakcji chemicznych	III. 2) podaje przykłady różnych typów reakcji (reakcja syntezy, reakcja analizy, reakcja wymiany); wskazuje substraty i produkty II. 4) definiuje pojęcia: reakcje egzotermiczne i reakcje endotermiczne; podaje przykłady takich reakcji

Atomy i cząsteczki	
14. Atomy i cząsteczki – składniki materii	I. 4) tłumaczy, na czym polegają zjawiska dyfuzji II. 8) opisuje, czym różni się atom od cząsteczki; interpretuje zapisy, np. H_2 , $2H$, $2H_2$;
15. Masa atomowa, masa cząsteczkowa	II. 6) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach liczbę atomową, masę atomową III. 6) oblicza masy cząsteczkowe pierwiastków występujących w formie cząsteczek i związków chemicznych
16. Budowa atomu – nukleony i elektrony	II. 1) posługuje się pojęciem pierwiastka chemicznego jako zbioru atomów o danej liczbie atomowej Z II. 2) opisuje skład atomu (jądro: protony i neutrony, elektrony) [...] II. 3) ustala liczbę protonów, elektronów i neutronów w atomie na podstawie liczby atomowej i masowej; stosuje zapis A_ZE

17. Izotopy	II. 4) definiuje pojęcie izotopu; opisuje różnice w budowie atomów izotopów, np. wodoru; wyszukuje informacje na temat zastosowań różnych izotopów II. 5) stosuje pojęcie masy atomowej (średnia masa atomów danego pierwiastka, z uwzględnieniem jego składu izotopowego)
18. Układ okresowy pierwiastków chemicznych	II. 2) na podstawie położenia pierwiastka w układzie okresowym określa liczbę powłok elektronowych w atomie oraz liczbę elektronów zewnętrznej powłoki elektronowej dla pierwiastków grup 1.–2. i 13.–18. II. 6) określa położenie pierwiastka w układzie okresowym (numer grupy, numer okresu); odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową, masę atomową, rodzaj pierwiastka – metal lub niemetal)
19. Zależność między budową atomu pierwiastka chemicznego a jego położeniem w układzie okresowym	II. 2) na podstawie położenia pierwiastka w układzie okresowym określa liczbę powłok elektronowych w atomie oraz liczbę elektronów zewnętrznej powłoki elektronowej dla pierwiastków grup 1.–2. i 13.–18. II. 7) wyjaśnia związek między podobieństwem właściwości pierwiastków należących do tej samej grupy układu okresowego oraz stopniową zmianą właściwości pierwiastków leżących w tym samym okresie (metale – niemetale) a budową atomów
Łączenie się atomów. Równania reakcji chemicznych	
20. Znaczenie wartościowości pierwiastków chemicznych przy ustalaniu wzorów i nazw związków chemicznych	II. 13) określa na podstawie układu okresowego wartościowość (względem wodoru i maksymalną względem tlenu) dla pierwiastków grup: 1., 2., 13., 14., 15., 16. i 17. II. 14) rysuje wzór strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego (o wiązaniach kowalencyjnych) o znanych wartościowościach pierwiastków III. 15) ustala dla związków dwupierwiastkowych (np. tlenków): nazwę na podstawie wzoru sumarycznego, wzór sumaryczny na podstawie nazwy, wzór sumaryczny na podstawie wartościowości, wartościowość na podstawie wzoru sumarycznego

21. Prawo stałości składu związku chemicznego	III. 7) stosuje do obliczeń prawo stałości składu
22. Równania reakcji chemicznych	III. 3) zapisuje równania reakcji chemicznych w formie cząsteczkowej i jonowej; dobiera współczynniki stechiometryczne, stosując prawo zachowania masy i prawo zachowania ładunku
23. Prawo zachowania masy	III. 3) zapisuje równania reakcji chemicznych w formie cząsteczkowej i jonowej; dobiera współczynniki stechiometryczne, stosując prawo zachowania masy i prawo zachowania ładunku III. 7) stosuje do obliczeń prawo zachowania masy
Woda i roztwory wodne	
24. Woda – właściwości i rola w przyrodzie	I. 3) opisuje stany skupienia materii

25. Woda jako rozpuszczalnik	I. 4) tłumaczy, na czym polegają zjawiska zmiany stanu skupienia V.1) opisuje budowę cząsteczki wody oraz przewiduje zdolność do rozpuszczania się różnych substancji w wodzie V.2) podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie V.3) projektuje i przeprowadza doświadczenia dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie V.4) projektuje i przeprowadza doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie
26. Rodzaje roztworów	I. 5) opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych V. 2) podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe; podaje przykłady substancji, które z wodą tworzą koloidy i zawiesiny V. 5) definiuje pojęcie rozpuszczalność; podaje różnice między roztworem nasyconym i nienasyconym
27. Rozpuszczalność substancji w wodzie	V. 6) odczytuje rozpuszczalność substancji z tabeli rozpuszczalności lub z wykresu rozpuszczalności; oblicza masę substancji, którą można rozpuścić w określonej ilości wody w podanej temperaturze
28. Stężenie procentowe roztworu	V. 7) wykonuje obliczenia z zastosowaniem pojęć: rozpuszczalność, stężenie procentowe (procent masowy), masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu, gęstość roztworu (z wykorzystaniem tabeli rozpuszczalności lub wykresu rozpuszczalności)

GEOGRAFIA

Zakres wiedzy i umiejętności Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego

I. Cele konkursu

1. Rozwijanie zainteresowań geograficznych uczniów.
2. Pogłębianie wiedzy i umiejętności wykraczających poza podstawę programową.
3. Doskonalenie umiejętności analizy, interpretacji i wyciągania wniosków z różnych źródeł informacji geograficznej.
4. Przygotowanie uczniów do udziału w kolejnych etapach konkursu.

II. Zakres treści

Uczeń powinien opanować wymagania z podstawy programowej geografii dla klas V–VIII oraz umiejętności sprawdzane na II etapie konkursu.

1. Źródła informacji geograficznej

- korzystanie z map (różnych typów i skal), odczytywanie informacji z legendy, skali i siatki kartograficznej
- obliczanie odległości rzeczywistych na podstawie skali
- określanie współrzędnych geograficznych, kierunków świata, wysokości względnej i bezwzględnej
- analiza danych zawartych w tabelach, wykresach, diagramach, zdjęciach, tekstach źródłowych
- łączenie informacji z wielu źródeł

2. Geografia fizyczna

- budowa Ziemi, zjawiska wewnętrzne i zewnętrzne kształtujące powierzchnię
- zjawiska i procesy pogodowe oraz klimatyczne, strefy klimatyczne i krajobrazowe
- obieg wody w przyrodzie, rzeki, jeziora, morza i oceany
- gleby, roślinność i zwierzęta na świecie i w Polsce
- ochrona środowiska przyrodniczego

3. Geografia społeczno-ekonomiczna

- rozmieszczenie ludności na świecie i w Polsce, czynniki wpływające na osadnictwo
- struktura zatrudnienia i rozwój gospodarczy państw
- rolnictwo, przemysł i usługi w Polsce i na świecie
- przykłady globalizacji i współzależności gospodarczych
- problemy ekologiczne i społeczno-gospodarcze współczesnego świata

4. Geografia Polski

- położenie geograficzne Polski na tle Europy i świata
- ukształtowanie powierzchni, główne jednostki fizycznogeograficzne
- klimat Polski i jego zróżnicowanie
- sieć wodna, lasy, gleby i bogactwa naturalne
- rozmieszczenie ludności, główne ośrodki przemysłowe, rolnicze i usługowe
- walory turystyczne Polski i formy ich ochrony

5. Geografia kontynentów i wybranych państw

- charakterystyczne cechy środowiska przyrodniczego i gospodarczego Europy, Azji, Afryki, Ameryki i Australii
- znajomość przykładów państw i regionów o szczególnym znaczeniu (np. Chiny, Indie, USA, Brazylia, Niemcy, Francja)

III. Wymagane umiejętności

- posługiwanie się językiem geograficznym
- opisywanie i wyjaśnianie zjawisk przyrodniczych i społeczno-gospodarczych
- rozwiązywanie problemów praktycznych na podstawie map i danych
- wyciąganie wniosków i dostrzeganie zależności między elementami środowiska geograficznego
- wskazywanie przykładów ochrony i racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody

IV. Organizacja etapu szkolnego

1. Konkurs organizuje komisja szkolna powołana przez dyrektora szkoły.
2. Uczniowie rozwiązują pisemny test konkursowy (czas pracy: 60 minut).
3. Do etapu II kwalifikują się dwoje uczniów z najwyższym wynikiem, którzy zdobędą co najmniej 80 % punktów możliwych do uzyskania.

V. Literatura i materiały pomocnicze

- Podręczniki do geografii dla klas V–VIII szkoły podstawowej.
- Atlasy geograficzne Polski i świata

FIZYKA

Zakres wiedzy i umiejętności Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Fizyki dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego

I. Zakres umiejętności

1. Umiejętność posługiwania się pojęciami fizycznymi do opisu i wyjaśniania zjawisk fizycznych.
2. Umiejętność wyodrębniania zjawiska z kontekstu, nazywania go oraz wskazywania czynników istotnych i nieistotnych dla jego przebiegu.
3. Umiejętność projektowania doświadczeń z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa oraz przewidywania obserwacji, a także wyciągania wniosków na podstawie danych pomiarowych i obserwacji.
4. Umiejętność dokonywania odczytu z przyrządów pomiarowych, wyznaczania średniej z kilku pomiarów jako końcowego wyniku pomiaru powtarzalnego, posługiwania się pojęciem niepewności pomiarowej.

5. Umiejętność rozwiązywania problemów z wykorzystaniem praw, pojęć oraz zależności fizycznych.
6. Umiejętność analizowania i przetwarzania danych zawartych w tekście lub zapisanych w formie tabeli, wykresu, diagramu, schematu.
7. Umiejętność dokonywania obliczeń z wykorzystaniem kalkulatora, zapisu wyniku zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub z danych, przekształcania wzorów
8. Umiejętność odróżniania wielkości fizycznych wektorowych od skalarnych.
9. Umiejętność zamiany jednostek, przeliczania wielokrotności i podwielokrotności, stosowania związków jednostek pochodnych SI z jednostkami podstawowymi.

II. Zakres treści

1. Ruch i siły (kinematyka, dynamika)
2. Oddziaływania
3. Właściwości i budowa materii
4. Masa a siła ciężkości
5. Hydrostatyka i aerostatyka
6. Praca, moc energia
7. Termodynamika

MATEMATYKA

Szczegółowy zakres wiedzy i umiejętności wymagany na pierwszym stopniu konkursu przedmiotowego z matematyki

Uczeń powinien:

- znać zakres treści podstawy programowej szkoły podstawowej w zakresie liczb i działań, w szczególności: działania na liczbach wymiernych, porównywanie i porządkowanie liczb, przedstawianie liczb na osi liczbowej, wartości wyrażeń arytmetycznych i algebraicznych, zaokrąglanie, szacowanie wyników, przeliczanie jednostek, proste nierówności oraz odległość na osi liczbowej,
- znać pojęcia procentu i promila oraz potrafić wykonywać obliczenia procentowe (zamieniać procenty, ułamki i promile między sobą, obliczać procent danej liczby i liczbę na podstawie jej procentu, ustalać, jakim procentem jednej liczby jest druga),
- rozwiązywać zadania związane z podwyżkami, obniżkami oraz zmianami procentowymi,
- interpretować dane przedstawione w diagramach procentowych i tworzyć własne,
- stosować procenty w kontekście zadań praktycznych i tekstowych,
- znać podstawowe pojęcia geometryczne (punkt, prosta, odcinek, kąt, wielokąt, układ współrzędnych),
- rozpoznawać i klasyfikować figury płaskie: trójkąty, czworokąty, wielokąty foremne,
- znać i stosować własności kątów (w trójkątach, między prostymi, w wielokątach),

- wykonywać konstrukcje geometryczne (kąty, trójkąty, wielokąty),
- stosować cechy przystawiania trójkątów oraz rozpoznawać figury przystające,
 - znać wzory na pole i obwód podstawowych figur płaskich oraz umieć wykonywać odpowiednie obliczenia,
 - przeliczać jednostki pola i długości,
- stosować układ współrzędnych do wyznaczania punktów, długości odcinków, pól i obwodów figur,
- analizować zależności geometryczne i wykorzystywać je w zadaniach tekstowych i problemowych,
- znać pojęcie wyrażenia algebraicznego, jednomianu, sumy algebraicznej oraz pojęcia wyrazów podobnych,
- umieć budować, odczytywać i porządkować proste i złożone wyrażenia algebraiczne,
- rozróżniać działania: sumę, różnicę, iloczyn i iloraz,
- obliczać wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych dla jednej lub wielu zmiennych wymiernych,
- wykonywać redukcję wyrazów podobnych oraz upraszczać wyrażenia,
- wykonywać mnożenie sum algebraicznych, dwumianów i jednomianów przez sumy,
- umieć zapisywać warunki zadań w postaci jednomianów i sum algebraicznych,
- stosować mnożenie sum algebraicznych w zadaniach tekstowych i interpretować je geometrycznie,
- wykonywać podstawowe przekształcenia wyrażeń algebraicznych (np. opuszczanie nawiasów)
- , • rozwiązywać zadania tekstowe wykorzystując wyrażenia algebraiczne,
- znać i rozumieć pojęcie równania oraz rozwiązania równania,
- umieć zapisywać zadania w postaci równań,
- stosować metodę równań równoważnych do rozwiązywania równań,
- rozwiązywać równania z jednym pierwiastkiem, równania sprzeczne i tożsamościowe,
- umieć sprawdzać poprawność rozwiązań, • rozwiązywać proste zadania tekstowe i zadania z procentami za pomocą równań,
- przekształcać proste wzory i wyznaczać z nich określone wielkości,
- stosować przekształcenia na wyrażeniach algebraicznych podczas rozwiązywania równań,
- analizować treść zadań i tworzyć odpowiednie równania, także w kontekście fizycznym i geometrycznym,
- znać i rozumieć pojęcie potęgi o wykładniku naturalnym,
- umieć obliczać potęgę o wykładniku naturalnym,
- umieć porównywać potęgi o różnych wykładnikach i takich samych podstawach oraz o takich samych wykładnikach i różnych dodatnich podstawach,
- znać i stosować wzory na mnożenie, dzielenie potęg o tych samych podstawach oraz potęgowanie potęgi, iloczynu i ilorazu,
- umieć zapisać iloczyny i ilorazy potęg o tych samych podstawach lub wykładnikach w postaci jednej potęgi,
- znać pojęcie notacji wykładniczej i potęgę liczby 10 o wykładniku całkowitym (w tym ujemnym),
- umie zapisać dużą liczbę w notacji wykładniczej,

- znać pojęcia pierwiastka arytmetycznego II stopnia z liczby nieujemnej oraz pierwiastka III stopnia z dowolnej liczby,
- umie obliczać pierwiastek II stopnia z kwadratu liczby nieujemnej oraz pierwiastek III stopnia z sześciannu liczby,
- znać wzory na obliczanie pierwiastka z iloczynu i ilorazu,
- umie wyłączyć czynnik przed znak pierwiastka oraz włączyć czynnik pod znak pierwiastka,
- umie mnożyć i dzielić pierwiastki II i III stopnia,
- znać pojęcia: prostopadłościan, graniastosłup prosty, graniastosłup prawidłowy,
- rozumieć budowę i nazewnictwo graniastosłupów,
- umie wskazać krawędzie i ściany prostopadłe oraz równoległe na modelu i rysunku graniastosłupa prostego,
- określić liczbę wierzchołków, krawędzi i ścian graniastosłupa, • umie rysować graniastosłup prosty w rzucie równoległym,
- znać pojęcie i umie kreślić siatkę graniastosłupa,
- rozumieć pojęcie pola figury oraz pola powierzchni graniastosłupa,
- znać i stosować wzór na pole powierzchni graniastosłupa,
- umie obliczać pole powierzchni graniastosłupa prostego,
- znać wzory na objętość prostopadłościanu, sześciannu i graniastosłupa,
- znać jednostki objętości i umie je zamieniać,
- umie obliczać objętość prostopadłościanu, sześciannu i graniastosłupa,
- znać pojęcie wysokości graniastosłupa,
- rozwiązywać zadania tekstowe związane z polem powierzchni i objętością graniastosłupa,
- znać pojęcia: diagram słupkowy, diagram kołowy, wykres, dane statystyczne, zdarzenie losowe, średnia arytmetyczna, prawdopodobieństwo zdarzenia,
- rozumieć potrzebę korzystania z różnych form prezentacji informacji,
- umie odczytywać informacje z tabel, wykresów i diagramów,
- umie zebrać, opracować i prezentować dane statystyczne,
- umie obliczać i interpretować średnią arytmetyczną,
- umie określić zdarzenia losowe w doświadczeniach i obliczać prawdopodobieństwo zdarzeń,
- rozwiązywać zadania tekstowe związane ze średnią arytmetyczną i prawdopodobieństwem. W zadaniach mogą pojawić się elementy poszerzające treści podstawy programowej, takie jak: • zastosowanie wartości bezwzględnej, rozwinięcie dziesiętnych okresowych, ułamków piętrowych i elementów logicznego rozumowania,
- zastosowanie procentów w sytuacjach ogólnych, złożone zadania tekstowe wymagające analizy danych procentowych lub diagramów oraz łączenia różnych metod obliczeniowych,
- nierówność trójkąta, zaawansowane zadania konstrukcyjne, trudniejsze obliczenia pól w układzie współrzędnych oraz dowodzenie własności figur,
- interpretacja geometryczna iloczynów sum algebraicznych, zaawansowane dowodzenie własności liczb, stosowanie mnożenia sum i jednomianów w bardziej złożonych zadaniach tekstowych oraz tworzenie i analiza wyrażeń o konstrukcji wielodziałaniowej,
- rozwiązywanie równań z wartością bezwzględną, w tym wyszukiwanie równań sprzecznych,
- zaawansowane przekształcenia wzorów

HISTORIA

Zakres wiedzy i umiejętności Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Historii dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego

- Człowiek pierwotny
- Miasta- państwa Mezopotamii
- W Egipcie faraonów
- W starożytnym Izraelu
- Cywilizacje Indii i Chin
- Od hieroglifów do alfabetu
- Demokratyczne Ateny
- Sparta i wojny z Persami
- Bogowie i mity
- Kultura starożytnej Grecji
- Imperium Aleksandra Wielkiego
- Ustrój starożytnego Rzymu
- Imperium Rzymskie
- Życie w Wiecznym Mieście
- Dokonania starożytnych Rzymian
- Początki chrześcijaństwa
- Bizancjum w czasach świetności
- Arabowie i początki islamu
- Nowe państwa w Europie
- Konflikt papieża z cesarstwem
- Wyprawy krzyżowe
- System feudalny
- Epoka rycerzy
- Średniowieczne miasto i wieś
- Kościół w średniowieczu
- Sztuka średniowiecza
- Zanim powstała Polska
- Mieszko I i początki Polski

- Polska Bolesława Chrobrego
- Kryzys i odbudowa
- państwa polskiego
- Rządy Bolesława Krzywoustego
- Społeczeństwo w czasach pierwszych Piastów
- Rozbicie dzielnicowe
- Zjednoczenie Polski
- Czasy Kazimierza Wielkiego
- Unia polsko-litewska
- Czasy świetności dynastii Jagiellonów
- Monarchia stanowa w Polsce
- Tajemnice sprzed wieków – jaką bitwę namalował Jan Matejko?, kto spisywał dzieje Polski?, dlaczego rycerze brali udział w turniejach?, skarb templariuszy, bursztynowy szlak, jak wyglądała latarnia morska na Faros?, jak odczytano pismo Egipcjan?

Wymagania obejmują materiał w zakresie klasy V (materiał nie tylko z podręcznika z wyd. Nowa Era), wymagana jest znajomość mapy, tekstów źródłowych.

Biologia

I. Cele konkursu

1. Rozwijanie i pogłębianie u uczniów zainteresowań i pasji związanych z poznawaniem przyrody oraz kształtowanie myślenia naukowego.
2. Doskonalenie u uczniów umiejętności rozumowania, argumentowania i wnioskowania.
3. Kształcenie u uczniów umiejętności wykorzystywania posiadanej wiedzy podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów.
4. Rozwijanie u uczniów umiejętności projektowania doświadczeń oraz analizowania i interpretowania wyników eksperymentu.
5. Motywowanie nauczycieli do podejmowania różnorodnych działań w zakresie pracy z uczniem zdolnym.

II. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Biologii opisane są w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z przedmiotu biologia.

III. Zakres treści

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Biologii jest zgodny z treściami nauczania podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z przedmiotu biologia. Zagadnienia poszerzające treści nauczania podstawy programowej zostały zapisane w zakresie treści kursywą i są omówione w zalecanej literaturze.

I stopień

I. Zakres umiejętności

Uczeń:

- wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w organizmie człowieka;
- opisuje, rozpoznaje i porządkuje elementy budowy organizmu człowieka na różnych poziomach organizacji – od tkanek, przez narządy, po układy narządów;

- rozpoznaje i opisuje tkanki człowieka oraz określa ich związek z pełnioną funkcją;
- rozpoznaje na podstawie rysunku, schematu, zdjęcia, modelu lub opisu elementy budowy narządów i układów narządów człowieka;
- określa zależności między budową anatomiczną a funkcją poszczególnych struktur organizmu;
- wyjaśnia współdziałanie poszczególnych narządów i układów narządów w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu;
- wyjaśnia mechanizmy utrzymywania homeostazy organizmu człowieka;
- określa problem badawczy, formułuje hipotezy, planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne;
- określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą oraz wskazuje zmienne występujące w doświadczeniu;
- analizuje wyniki doświadczeń, obserwacji i pomiarów oraz formułuje wnioski;
- interpretuje wyniki podstawowych badań i pomiarów dotyczących funkcjonowania organizmu człowieka;
- odczytuje, analizuje, interpretuje i przetwarza informacje przedstawione w formie tekstu, tabeli, wykresu, schematu, rysunku, fotografii lub danych liczbowych;
- porównuje budowę i funkcjonowanie poszczególnych układów narządów;
- interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo-skutkowe między budową, funkcjonowaniem organizmu, stylem życia oraz stanem zdrowia;
- przewiduje skutki zaburzenia funkcjonowania określonego narządu lub układu narządów;
- posługuje się terminologią biologiczną dotyczącą budowy i funkcjonowania organizmu człowieka;
- wykorzystuje wiedzę biologiczną do rozwiązywania problemów i zadań wymagających wnioskowania;
- wykorzystuje różnorodne źródła informacji dotyczące budowy, funkcjonowania i ochrony zdrowia człowieka;
- przedstawia argumenty dotyczące zasad zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób oraz ochrony zdrowia;
- dostrzega związki pomiędzy aktywnością fizyczną, odżywianiem, higieną, snem, używkami i innymi czynnikami a prawidłowym funkcjonowaniem organizmu;
- analizuje informacje dotyczące chorób, ich przyczyn, objawów, profilaktyki i diagnostyki;
- rozwiązuje zadania problemowe dotyczące współdziałania różnych układów narządów w utrzymaniu prawidłowych parametrów środowiska wewnętrznego organizmu.

5. wyjaśnia zjawiska i procesy biologiczne zachodzące w organizmie człowieka,
6. opisuje, porządkuje i rozpoznaje organizmy roślinne i zwierzęce,
7. opisuje i rozpoznaje tkanki,
8. określa problem badawczy, formułuje hipotezy, planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne,
9. określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą,
10. analizuje wyniki doświadczenia lub obserwacji i formułuje wnioski,
11. wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji,
12. odczytuje, analizuje, interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, graficzne i liczbowe,
13. posługuje się podstawową terminologią biologiczną,
14. interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo-skutkowe między zjawiskami, formułuje wnioski,
15. przedstawia opinie i argumenty związane z zagadnieniami biologicznymi.

II. Zakres treści

1. Organizm człowieka – budowa i organizacja
2. Skóra

3. Układ ruchu
4. Układ pokarmowy i odżywianie się
5. Układ krążenia
6. Układ odpornościowy
7. Układ oddechowy
8. Układ moczowy i wydalanie
9. Układ nerwowy
10. Narządy zmysłów
11. Układ dokrewny
12. Rozmnażanie i rozwój człowieka
13. Homeostaza i zdrowie człowieka
14. Doświadczenia i obserwacje biologiczne

W zadaniach konkursowych mogą być wykorzystywane również sytuacje problemowe wymagające połączenia wiedzy z kilku działów biologii, w szczególności dotyczące współdziałania układów narządów, utrzymywania homeostazy, wpływu stylu życia na zdrowie oraz interpretacji wyników badań i doświadczeń.

III. Literatura

1. Aktualnie obowiązujące podręczniki szkolne do biologii dla szkoły podstawowej (klasy V–VIII) dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN – „Puls Życia”.

INFORMATYKA

Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Informatyki dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego

I. Cele konkursu

1. popularyzacja informatyki jako dziedziny nauki i praktyki
2. rozwijanie zainteresowań i uzdolnień informatycznych u uczniów
3. kształtowanie i rozwijanie zdolności informatycznych
4. stymulowanie aktywności poznawczej młodzieży informatycznie uzdolnionej
5. podnoszenie poziomu wiedzy informatycznej uczniów szkół podstawowych
6. pogłębianie wiedzy i umiejętności w zakresie informatyki
7. wyłanianie i promowanie uczniów zdolnych i utalentowanych informatycznie

II. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Informatyki opisane są w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z przedmiotu informatyka.

III. Zakres treści.

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Informatyki jest zgodny z treściami nauczania podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z przedmiotu informatyka. Zagadnienia poszerzające treści nauczania podstawy programowej zostały zapisane w zakresie treści kursywą.

1. Rozumienie, analizowanie i rozwiązywanie problemów

Tworzenie sekwencji i drzew informacji (np. obrazki, teksty, obiekty z cechami). For-

mułowanie algorytmów do rozwiązywania problemów codziennych i szkolnych (np. liczenie średniej, sterowanie robotem, dodawanie i odejmowanie).

Prezentacja przykładów zastosowań informatyki w innych dziedzinach, w zakresie pojęć, obiektów oraz algorytmów

2. Programowanie i rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem komputera

Programowanie robotów i obiektów na ekranie.

Tworzenie dokumentów i prezentacji multimedialnych (tekst, grafika, animacja, dźwięk, film).

Tworzenie strony internetowej z użyciem HTML. (odnośniki, podstawowe znaczniki języka html)

Praca z arkuszem kalkulacyjnym: formuły, wykresy, filtrowanie danych, adresowanie, porządkowanie

Wyszukiwanie informacji w sieci z użyciem zaawansowanych zapytań.

3. Posługiwanie się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami

Korzystanie z urządzeń do tworzenia treści multimedialnych.

Praca z edytorem tekstu

4. Prawo i bezpieczeństwo

Zasady etyczne: prywatność, własność intelektualna, bezpieczeństwo cyfrowe. Rozpoznawanie zagrożeń technologicznych i stosowanie profilaktyki antywirusowej. Znajomość typów licencji oprogramowania i udostępniania zasobów w sieci.

Rozpoznawanie fake newsów, krytyczna analiza źródeł, ochrona prywatności w mediach społecznościowych, cyberzagrożenia (np. phishing, deepfake)

Uwaga techniczna:

Zadania konkursowe będą oparte na znajomości środowiska systemu operacyjnego Microsoft Windows, a także na umiejętności programowania w językach Python (wersja 3.11 i nowsza) i Scratch. Do realizacji zadań uczestnicy będą wykorzystywać znajomość pakietu biurowego Microsoft Office.

IV. Proponowana literatura:

Podręczniki do przedmiotu informatyka - wykaz podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego do kształcenia ogólnego, Podstawa Programowa: 2017/2018, Typszkoły: szkoła podstawowa (kl. 4-8), Przedmiot: informatyka „Lubię to!”

Materiały online dotyczące informatyki na stronie Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej Ministerstwa Edukacji i Nauki (Szkoła Podstawowa 4-8) (stan na dzień 1 września 2025 r.):

<https://zpe.gov.pl/szukaj?query=&stage=E2&subject=Informatyka+Szkoła+podstawowa+4-8>.

Słowo kluczowe: Algorytmy (stan na 1.09.2025)

Bezpieczeństwo w sieci: Dyżurnet.pl NASK – słownik pojęć: <https://dyzurnet.pl/sownik-pojec>

Zagadnienia związane z prawami autorskimi i otwartymi licencjami:

<https://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/>

JĘZYK NIEMIECKI

Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Niemieckiego dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego

ZAKRES TEMATYCZNY:

Człowiek
Miejsce zamieszkania
Edukacja
Praca
Życie prywatne
Żywność Żywność i usługi
Podróżowanie i turystyka
Kultura
Sport
Zdrowie
Nauka i technika
Świat przyrody
Życie społeczne

Zakres gramatyczny:

1. Rodzajnik

- Użycie rodzajnika nieokreślonego,
- Użycie rodzajnika określonego,
- Użycie rzeczownika bez rodzajnika,

2. Rzeczownik

- Deklinacja mocna,
- Deklinacja słaba i mieszana,
- Tworzenie liczby mnogiej,
- Rzeczowniki złożone,
- Rzeczowniki zdrobniałe: -chen, -lein,
- Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności,
- Rzeczowniki z przyrostkami -heit, -keit, -schaft, -ung, -tät,
- Rzeczowniki tworzone od nazw miast, krajów i części świata,
- Rzeczowniki tworzone od czasowników,
- Rzeczowniki tworzone od przymiotników, imiesłówów i liczebników,
- Odmiana imion i nazw własnych,
- Rzeczownik po określeniu miary i wagi,

3. Zaimek

- Zaimki osobowe,
- Zaimek nieosobowy,
- Zaimek zwrotny,
- Zaimki dzierżawcze,

- Zaimki wskazujące,
- Zaimki pytające,
- Zaimki nieokreślone,
- Zaimki względne,

4. Przymiotnik

- przymiotnik jako przydawka: -z rodzajnikiem określonym i zaimkiem wskazującym,
- z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem kein,
- bez rodzajnika,
- po zaimkach liczebnych beide, alle, viele, wenige, andere,
- po liczebniku,
- w formie stopnia wyższego i najwyższego,
- regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika,
- przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata,

5. Liczebnik

- Liczebniki główne,
- Liczebniki porządkowe,
- Liczebniki mnożne i nieokreślone, np. dreimal, viel,

6. Przysłówek

- Przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi,
- Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków,
- Przysłówki czasu i miejsca,

7. Przyimek

- Przyimki z celownikiem,
- Przyimki z biernikiem,
- Przyimki z celownikiem lub biernikiem,

8. Czasownik

- Formy czasowe Präsens, Präteritum, Perfekt, Futur I,
- Czasowniki posiłkowe sein, haben, werden,
- Czasowniki regularne i nieregularne,
- Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone,
- Czasowniki zwrotne,
- Czasowniki modalne w formach czasowych: Präsens, Präteritum,
- Czasowniki modalne w trybie przypuszczającym,
- Czasownik lassen,
- Formy imiesłowowe czasownika: Partizip II,
- Tryb rozkazujący,
- Bezokoliczniki z zu i bez zu,
- Tryb warunkowy Konditional I (würde + Infinitiv I),
- Rekcja czasownika,

9. Składnia

- Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące,
- Szyk wyrazów: prosty, przestawny oraz szyk zdania podrzędnie złożonego,
- Przeczenia nein, nicht, kein, nie, niemals,
- Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami aber, dann, denn, oder, und,
- Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami sondern, deshalb, sonst, trotzdem,
- Zdania podrzędnie złożone: - zdania dopełnieniowe ze spójnikami dass, ob.,

- zdania dopełnieniowe z zaimkami pytającymi np. wer, was, wann, wo,
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami weil, da,
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami wenn, als,
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami bevor, bis, seitdem, während,
- Präteritum czasowników sein,
- czasowniki modalne,

Rozumienie prostych wypowiedzi pisemnych (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie), w zakresie następujących umiejętności szczegółowych: określanie głównej myśli tekstu lub fragmentu tekstu; określanie intencji nadawcy/autora tekstu; określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu, czasu, miejsca, sytuacji); znajdowanie w tekście określonych informacji; rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu; układanie informacji w określonym porządku; rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu tekstu.

Tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, życzeń, wiadomości, SMS-a, pocztówki, e-maila, historyjki, listu prywatnego, wpisu na blogu, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych: opis ludzi, zwierząt, przedmiotów, miejsc i zjawisk; opowiadanie o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości; przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości; przedstawianie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość; opis upodobań; wyrażanie i uzasadnianie swoich opinii, przedstawianie opinii innych osób; wyrażanie uczuć i emocji; stosowanie formalnego lub nieformalnego stylu wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Reagowanie w formie tekstu pisanego, np. wiadomość, SMS, list prywatny, e-mail, wpis na czacie/forum, w typowych sytuacjach: przedstawianie siebie i innych osób; nawiązywanie kontaktów towarzyskich; rozpoczynanie, prowadzenie i kończenie rozmowy; uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień (np. wypełnienie formularza/ankiety); wyrażanie swoich opinii, pytanie o opinie, zgadzanie się lub nie zgadzanie się z opiniami; wyrażanie swoich upodobań, intencji i pragnienia, pytanie o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; składanie życzeń i gratulacji, odpowiadanie na życzenia i gratulacje; zapraszanie i odpowiadanie na zaproszenie; proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji, zachęcanie; prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego; prośenie o radę i udzielanie rady; pytanie o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia; ostrzeganie, nakazywanie, zakazywanie, instruowanie; wyrażanie prośby oraz zgody lub odmawianie spełnienia prośby; wyrażanie uczucia i emocji (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę); stosowanie zwrotów i form grzecznościowych.

Przetwarzanie prostych tekstów pisemnie: przekazywanie w języku niemieckim informacji zawartych w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach); przekazywanie w języku niemieckim lub polskim informacji sformułowanych w języku niemieckim; przekazywanie w języku niemieckim informacji sformułowanych w języku polskim.

Literatura:

- podręczniki szkolne,
- materiały tematyczno-leksykalne: np.: E. M. Rostek, Deutsch. Repetitorium tematycznoleksykalne, wydawnictwo Wagros, Poznań 2012; Ch. Fandrych, U. Tallowitz, - Sage und Schreibe. Übungswortschatz. Grundstufe Deutsch, Ernst Klett Sprachen, Stuttgart, 2012,
- materiały do nauki gramatyki, np.: Ch. Fandrych, U. Tallowitz, Klipp und Klar - Übungs-

grammatik Grundstufe Deutsch, Ernst Klett Sprachen, Stuttgart, 2012; www.grammatiktraining.de.